

**ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ**

16 Απριλίου 2026

**Παρουσίαση της ελληνικής έκδοσης του βιβλίου του Ρολάνδου Κατσιαούνη
Εργασία, Κοινωνία και Πολιτική στην Κύπρο κατά
το Δεύτερο Μισό του Δεκάτου ενάτου Αιώνα**

Με ιδιαίτερη επιτυχία πραγματοποιήθηκε πρόσφατα στο Σπίτι της Κύπρου στην Αθήνα, η παρουσίαση της ελληνικής έκδοσης του βιβλίου του Ρολάνδου Κατσιαούνη “*Labour, Society and Politics in Cyprus during the second half of the nineteenth century*” Εργασία, Κοινωνία και Πολιτική στην Κύπρο κατά το Δεύτερο Μισό του Δεκάτου Ενάτου Αιώνα (Πηγές και Μελέτες της Κυπριακής Ιστορίας, ΧCVIII).

Η παρουσίαση διοργανώθηκε από το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών (Κ.Ε.Ε.) του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (ΥΠΑΝ), σε συνεργασία με το Σπίτι της Κύπρου στην Αθήνα και το Ινστιτούτο Ερευνών Προμηθέας (ΙΝ.Ε.Π.) και αποτέλεσε μια σημαντική εκδήλωση για την ανάδειξη ενός σημαντικού έργου αναφοράς για την κοινωνική και οικονομική ιστορία της Κύπρου κατά το δεύτερο μισό του 19^{ου} αιώνα, περίοδο μετάβασης από την οθωμανική παρακμή στην βρετανική αποικιοκρατία.

Στην εκδήλωση παρευρέθηκε ο Διευθυντής του Σπιτιού της Κύπρου στην Αθήνα, **κ. Διομήδης Νικήτα**, ο οποίος καλωσόρισε όλους τους παρευρισκόμενους και αναφέρθηκε στη σημαντικότητα της έκδοσης του βιβλίου του Ρολάνδου Κατσιαούνη στην ελληνική, ως ένα παράδειγμα που αναδεικνύει και επιβεβαιώνει τον ρόλο του ΚΕΕ στη διαφύλαξη, τεκμηρίωση και διάχυση της επιστημονικής γνώσης και έρευνας. Ο κ. Νικήτα επεσήμανε, επίσης, ότι η παρούσα έκδοση του εν λόγω βιβλίου στην ελληνική δικαιώνει τον στόχο του ΙΝ.Ε.Π. για την παραγωγή, διεξαγωγή και αξιοποίηση της συστηματικής επιστημονικής εργασίας ως εργαλείο κριτικής ανάλυσης, διαλόγου και κατανόησης του πολιτικού, κοινωνικού, οικονομικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος.

Η Αναπληρώτρια Διευθύντρια του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών, Πρώτη Λειτουργός Εκπαίδευσης, **Δρ Ειρήνη Παρασκευά Ροδοσθένους**, στο δικό της οπτικογραφημένο καλωσόρισμα επισήμανε ότι το έργο του Ρολάνδου Κατσιαούνη δεν

περιορίζεται στη συμβατική αφήγηση γεγονότων, αλλά ανήκει σε εκείνη την κατηγορία ιστορικής γραφής που ερευνά, αμφισβητεί, τεκμηριώνει και -κυρίως- φωτίζει. Η Δρ Ροδοσθένους αναφέρθηκε στη νηφαλιότητα, την επιστημονική εντιμότητα και τη βαθιά γνώση των πηγών που κατείχε ο συγγραφέας, ο οποίος, μέσα από το έργο του, μάς καλεί να ξαναδούμε το παρελθόν όχι ως απολίθωμα, αλλά ως ζωντανό πεδίο κατανόησης του παρόντος.

Σε μια εποχή όπου η πληροφορία περισσεύει και η γνώση συχνά δοκιμάζεται, η σοβαρή ιστορική μελέτη λειτουργεί ως πράξη ευθύνης. Μάς υπενθυμίζει ότι η ιστορία είναι χώρος σύνθεσης, κριτικής σκέψης και αυτογνωσίας.

Η Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας, **Δρ Αθηνά Μιχαηλίδου**, στον χαιρετισμό της, τον οποίο ανέγνωσε εκ μέρους της ο Μορφωτικός Ακόλουθος της Πρεσβείας της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Αθήνα **κ. Λουκάς Ξενοφώντος** τόνισε τη σημασία της ιστορικής ανάλυσης στο βιβλίο του Ρολάνδου Κατσιαούνη, η οποία εστιάζει στον απλό άνθρωπο, αναδεικνύοντας έτσι τους αγρότες, τους εργάτες και τους μικροεμπόρους ως ενεργά ιστορικά υποκείμενα, μέσα από την αξιοποίηση πλούσιου αρχειακού υλικού και πρωτογενών πηγών. Η Υπουργός ανέφερε ότι το εν λόγω βιβλίο αποτελεί πολύτιμη συνεισφορά για εκπαιδευτικούς, ερευνητές και το ευρύ κοινό, εμπλουτίζοντας την ιστορική γνώση. Η Υπουργός, συνεχάρη τη συνέργεια του Κέντρου Επιστημονικών Ερευνών με το Ινστιτούτο Ερευνών Προμηθείας και ενεθάρρυνε περαιτέρω τέτοιες συνέργειες οι οποίες προάγουν την ιστορία και τον πολιτισμό του τόπου μας.

Ακολούθησε χαιρετισμός από τον Πρόεδρο του Διοικητικού Συμβουλίου του Ινστιτούτου Ερευνών Προμηθείας, **κ. Μενέλαο Μενελάου**, ο οποίος αναφέρθηκε στη στενή και ουσιαστική σχέση του Ρολάνδου Κατσιαούνη με το ΙΝΕΠ, υπογραμμίζοντας τις πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει το Ινστιτούτο για τη διαφύλαξη και ανάδειξη της παρακαταθήκης του, καθώς και για τη διάδοση του σημαντικού επιστημονικού και πνευματικού του έργου. Όπως σημείωσε, βασικός πυλώνας αυτής της προσπάθειας αποτελεί η συστηματική διεκπεραίωση, ταξινόμηση και αξιοποίηση του προσωπικού του αρχείου και της βιβλιοθήκης του, ώστε να καταστούν πλήρως προσβάσιμα και λειτουργικά για την ερευνητική κοινότητα. Παράλληλα, εξέφρασε τις θερμές ευχαριστίες του προς το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών για τη μέχρι σήμερα συνεργασία και διατύπωσε την προσδοκία για περαιτέρω εμβάθυνση και διεύρυνση των κοινών δράσεων στο μέλλον.

Στο κύριο μέρος της εκδήλωσης ακολούθησαν εισηγήσεις από τρεις ομιλητές.

Ο Αναπληρωτής Καθηγητής Οθωμανικής Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κύπρου, **Δρ Μιχάλης Ν. Μιχαήλ**, παρουσίασε τον ιστορικό Ρολάνδο Κατσιαούνη, το επιστημονικό του έργο και τη μεθοδολογική του συμβολή στην κυπριακή ιστοριογραφία. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε στη μετατόπιση που εισήγαγε ο Ρολάνδος Κατσιαούνης, αναδεικνύοντας τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα — αγρότες, εργάτες και μικροεμπόρους — ως ενεργά ιστορικά υποκείμενα και φωτίζοντας την ιστορία της Κύπρου μέσα από το πρίσμα των κοινωνικών και οικονομικών αγώνων.

Η **Δρ Σωτηρούλα Γιασεμλή**, μεταφράστρια της ελληνικής έκδοσης, αναφέρθηκε εκτενώς στην πρόκληση της μετάφρασης ενός έργου αναφοράς, επισημαίνοντας ότι η διαδικασία δεν περιορίστηκε σε γλωσσική απόδοση, αλλά περιελάμβανε επιστροφή στις πρωτότυπες ελληνικές πηγές και εκτενή αρχειακή διερεύνηση, ώστε τα αποσπάσματα να αποδοθούν στην αυθεντική τους μορφή.

Τέλος, η Καθηγήτρια Ιστορίας του Παντείου Πανεπιστημίου **Δρ Σία Αναγνωστοπούλου**, ανέδειξε τη μοναδικότητα στην προσέγγιση του Ρολάνδου Κατσιαούνη να σπάζει το κυρίαρχο αφήγημα της ιστορίας από πάνω προς τα κάτω και να υιοθετεί ένα άλλο κινητήριο ερευνητικό νήμα σύμφωνα με το οποίο *«δεν καθορίζει η συνείδηση τη ζωή, αλλά η ζωή τη συνείδηση.»* Η κ. Αναγνωστοπούλου αναφέρθηκε εκτενώς στις κοινωνικές ιδιαιτερότητες και την ταξική κοινωνία που επικρατούσε κατά τη διάρκεια της Οθωμανικής κυριαρχίας στο νησί και πώς αυτές είχαν διαμορφωθεί με τη μετάβαση στο Βρετανικό ζυγό, καθώς και πώς οι διάφορες θεσμικές αλλαγές και διαφοροποιήσεις που επήλθαν δημιούργησαν κινητικότητα ανάμεσα στα διάφορα κοινωνικά στρώματα, έτσι που να δημιουργηθεί εκείνη η συνείδηση, κυρίως ανάμεσα στην εργατική τάξη, για διεκδίκηση κοινωνικών δικαιωμάτων.

Το βιβλίο, που βασίζεται στη διδακτορική έρευνα του Ρολάνδου Κατσιαούνη, αποτελεί μία από τις σημαντικότερες μελέτες κοινωνικής και οικονομικής ιστορίας της Κύπρου για το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα. Με εκτενή αξιοποίηση αρχειακών πηγών, το έργο αναδεικνύει την ιστορία ως προϊόν κοινωνικών συγκρούσεων και υλικών συνθηκών, μετατοπίζοντας το ιστοριογραφικό ενδιαφέρον από τα εθνικά αφηγήματα στους ανθρώπους του μόχθου.

Όπως εύστοχα ο ίδιος ο Ρολάνδος Κατσιαούνης έγραφε στην εισαγωγή του βιβλίου του:

«Στην ιστορία της Κύπρου, η μάζα των απλών ανθρώπων, των οποίων η φωνή σπάνια ακουγόταν στη ρητορική των πολιτικών ή στα κηρύγματα των δασκάλων, έτεινε να αγνοείται ως ανεξάρτητη οντότητα και να παρουσιάζεται σύμφωνα με τις απόψεις ή τα συμφέροντα είτε των ηγετών τους είτε των εχθρών τους. Η μελέτη, λοιπόν, επιχειρεί να φέρει στο προσκήνιο τα στοιχεία που απαρτίζουν τα κατώτερα κοινωνικά στρώματα της Κύπρου: τους αγρότες, εμπόρους και εργάτες, ως κοινωνικές ομάδες με τη δική τους ταυτότητα, συμφέροντα και επιδιώξεις».

